

TRIBUNA

REDACȚIA
Deák Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL
Pe un an .. 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 ..
Pe 1 lună .. 2 ..

Nr. de Duminică pe an 4
coroane.

Pentru România și America
10 coroane.

Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERȚIUNILE
de un sir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se
inapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

TAINA.

(*) A trebuit să surprindă pe toți faptul că Andrássy, Kossuth și Apponyi au primit cârma nu numai fără a li-se da comanda ungurească în armata împărătească, dar și îndatorându-se a face legea sufragiului universal. Se știe anume, că Andrássy se declarase — împreună cu partidul său — mai de multe ori împotriva sufragiului universal. Apponyi, ca magnat, nu poate nici el să se însuflețească pentru o lege care să dea drept de vot și masei *poporului*. Cât despre Kossuth, cine nu știe că el a scris întâia oară în «Egyetértés» că drept de vot să aibă numai cel-ce știe scrie și vorbe — *ungurește!*

Pe lângă asta s'au mai legat să voteze și cele 400 de milioane de cor. pentru armată deși doi ani de zile n'au făcut altceva de cât să strige contra «militarismului care sărăcește poporul»...

Ce au primit în schimbul tuturor acestora?

Se știe și asta: *mână liberă* în cele interne.

De cât că în ajunul alegerilor nu le pradă mâna să se laude cu asta, fiind o mulțime de candidați unguri cari cerșesc voturile naționalităților. Dacă ar spune adevărat în lumea mare, că sub *mână liberă* înțeleg că vor face *politică de rassă*, maghiarizând cât numai se poate, ar fi aspru muștrați și de străinătate și mai pe sus de toate de alegătorii căror se prezintă.

Cu toate acestea trebuie să mulcomească cu ceva pe Ungurii, cari atâta vreme se frământaseră pentru comanda ungurească și alte pretensiuni militare. Li-se spune deci mai pe față, mai printre rânduri, că «mână liberă» însemnează potențarea politicii de maghiarizare. «Budapesti Hirlap» dela 20 Aprilie își dă chiar silință mare să dovedească obștei «patriotice», că numai în aparențe nu sunt, în *realitate* s'au dat mari concesii. Nu le înșiră. Le spune numai Ungurilor să aibă încredere, viitorul va dovedi, că la cârma țării este un guvern național, care face politică națională.

«Programul politicii naționale maghiare este gata de mult — scrie «B. H.» — direcția lui e bine stabilită, ba chiar și amănunțele sunt lucrate. Programul acesta există și atunci, când situația excepțională (ca acum în fața alegerilor!) nu permite să se amintească.

«Programul acesta național trăiește în sufletul fiecărui ungur adevărat, trăiește în sufletul lui și când nu-l pronunță. Se poate oare închipui guvern național și constituțional, se poate oare închipui candidat de deputat ori Ungur fără acest program. De sigur nu. Numai ceata întreprinzătorilor necăpătuiți fusese excepție»...

Când se știe, că numitul ziar este organul lui Apponyi și e bine informat asupra spiritului celor din guvern, cine se mai îndoiește, că ajungând prin alegerile de acum stăpâni pe situație kossuthistii, ei nu numai

vor urma cu lupta lor de rassă, dar nici sufragiul universal nu-l vor face înspre ușurarea noastră.

Bine să bage deci de seamă Români, și să se știe, că *păcat de neiertat va săvârși acela, care își va da votul pentru partidul lui Kossuth.*

Să facem o statistică interesantă. Germanii vin din toate părțile și reclamă în cercurile mixte cu Români candidați români. Avem speranță a isbuti în câteva cercuri mixte. Pentru orientarea în viitor rugăm toate biourile electorale, ca după alegeri imediat să ne raporteze, cât e numărul votanților după naționalități și cât e numărul voturilor date pentru candidatul național iarăș după naționalități.

Primatele contra Slovacilor. Primatele Ungariei Vaszary, cunoscut ca șovinist, a trimis un circular preoțimii catolice, în care le interzice preoților să candideze la deputăție fără înșcirea prealabilă a superiorilor. Ciramu'ul e îndreptat contra Slovacilor, căci *magurilor le permite bucuros să candideze. Opreliștea aceea încă va folosi la deșteptarea slovacilor la viața națională.*

Oameni șoviniști și oameni de știință. E curioasă părerea, ce o au Maghiarii despre noi. Șoviniștii, fiind șoviniști — e lucru prea firesc — văd în noi naționalitățile numai pe dușmanii lor și nici odată pe acele popoare, cari sunt îndreptățite la aceleași drepturi, ca înșiși Maghiarii. Altfel judecă însă oamenii cu judecată serioasă, oameni calmi și doritori de înflorirea țării. Un bărbat maghiar de valoare scrie despre noi naționalitățile următoarele: «Am deplina convingere, că Ungaria va deveni stat cultural, numai prin acțiune frățescă cu naționalitățile».

Dar sunt puțini oameni, cu astfel de vederi — între Maghiari.

„L'indépendance Roumaine“ are în numărul de Vineri articol prim despre Naționalitățile din Ungaria. Ajunge la aceeași convingere, la care am ajuns și noi, că între vorbele dulci ale lui Kossuth și soții și între faptele lor este cel mai mare contrast. Când erau în opoziție ne promiseseau drepturi naționale, sufragiu universal etc., iar acum voesc să dea drept de vot numai celor cari scriu ungurește, iar Polonyi pornește procese politice. Numai «Tribuna» are două.

La urmă ne îndeamnă la luptă pentru existența noastră națională.

Polonyi ad audiendum verbum. Bietul Polonyi, după atâta luptă ca să ajungă ministru, cât p'aci era să rămâe cu buzele umflate. Viteazul nostru se slobozise în vorbirea de intrare în minister la glorificarea ideilor kossuthiste. Maj. Sa l'a chemat la sine și l'a certat, dându-i poruncă să nu mai amintească nimic de aci înainte despre kossuthism.

Cu un cuvânt începutul e bun.

Pentru împingere.

(†) Nu este neam mare în suferințe ca și neamul nostru!

De pe buzele și din sufletul cinstit al fie cărui Român de bine ca o șoaptă plină de durere se aud aceste vorbe, ce cuprind în sine toată viața unui popor.

Vecinic întovărășiți am fost de o soarte, ce n-o merităm și ce nu o doream.

Vom fi purtat și noi vina, nu numai vitregele vremuri, vom fi având și noi păcatele noastre de ne-a îndrăgit atât de tare suferința și durerea, căci pururea s'au găsit în sinul nostru oameni, ce au pus mai presus de toate interesele lor proprii, și numai în al doilea plan interesele unui popor întreg, trudit și muncit.

Dar în sfârșit a sosit vremea redeșteptării, timpuri de înălțare sufletescă, când conștiința ne dictă să nu lăsăm în pierzare, ce e al nostru, ci unindu-ne să luptăm pentru pregătirea unui drum, ce duce la o viață mai plină de bucurii și de liniște.

Fiecare om este stăpân pe viața sa și el este dator a-și croi viitorul.

Cine este neputinciosul, cine este nepăsătorul, care să nu dorească fericire pe acest pământ vremelnic?

În întreaga viață purtăm luptă grea din care scoatem foloase și biruințe, după cum ni e vrednicia și tăria.

Un popor întreg stă în preajma unei lupte ce se desfășură pentru a croi o viață nouă, viață cu mari nădejdi.

E lupta pentru noile alegeri dietale.

Nu este între noi nimeni, cari să nu cunoască rostul, pentru ce a fost împrăștiată dieta și pentru făurirea căror legi au fost orânduite noile alegeri.

Deschisă ne este calea, să alegem între viața plină pe dureri și suferințe de până acum, și între o altă viață împreună cu mari nădejdi de mai bine.

E pusă în cumpănă tăria noastră, viața noastră și tot ce avem noi mai scump pe lume.

Totul depinde nu numai dela vrednicia noastră.

Și când vedem câtă este diferența între soarta ce vreau să ne-o croiască alții și între cea ce vrem să ne-o croim noi, oare se va mai găsi suflet de Român, care să nu între în lupte sub steagul național?

Se va află vre-un Român uitat de sine, care să se lapede de neamul său și să necinstească acel steag pe care e scris: totul pentru binele nostru?

În fața marelor probleme, ce se desfășură, să se desbrace de patimi fie-care Român, ce ține la sine și la cinstea unui popor, a cărui față brăzdată este de ale vremilor suferințe; și cu sufletul curat, să se pună pe lucru pentru ducerea la izbândă a steagului nostru național.

Voi preoți și învățători, cari sunteți conducătorii poporului românesc, nu încetați de a strânge în jurul vostru acea turmă blândă, care până acum în luptele politice a fost lăsată pradă tuturor străinilor

În ținuta deamnă a voastă ne punem încrederea. Pregătiți calea de învingere pentru candidații noștri.

Trăziți conștiințele adormite, luminați toate mințile întunecate, înseninați fruntea obidiților, ca astfel întărind inima și brațul dreptilor, învingere să dobândim.

Adunarea generală pentru fondul preoțesc. Sâmbătă s'a ținut în sala mare dela Conzistorul nostru adunarea generală pentru fondul preoțesc sub prezidența P. S. Sale Episcopul diecezan. Au fost de față 28 de delegați din întreaga diecesă. S'au censurat socoțile de pe anul trecut aflându-se toate în ordine.

După aceasta s'a încins deamnă și cinstită discuție, pentru modificarea unor paragrafe din regulament, în urma căreia modificări fondul să fie considerat de fond de penzie și nu fond de ajutorare. S'a primit această idee, alegându-se o comisie de cinci membri, cari să se ocupe meritoric cu schimbarea regulamentului, și la viitoarea sesiune să fie înaintată sinodului diecezan. S'a primit apoi propunerea, ca preoții să nu fie împărțiți în clase pentru solvirea taxelor la fondul preoțesc.

Fondul în âst an atinge suma aproape de un milion coroane.

Primenire suspectă. Este sezonul schimbărilor funcționarilor în toate oficiile publice. După blamajul ce l'a suferit Andrassy prin respingerea din partea împăratului a câtor-va candidați ahtiați după prefectură, azi a făcut o nouă nesocotință. A delăturat pe secretarul de stat Kaffka, spaima comitatelor «patriotice», unul dintre foarte puținii funcționari conștiențioși și incoruptibili. Să vede că a vrut să răsplătească pe vrednicii patrioți, cari sub masca patriotismului poartă o administrație bizantină. Acum pot continua ușorați, stafia «razziei» a dispărut. Dar să poate încă întâmpla să aibă Kaffka de lucru, poate chiar prin ministere.

Procesul „Canal... beton... etc“.

Vineri la 20 Mai s'a desbătut în fața Curții cu jurați din Oradea-Mare procesul de presă pornit prin procuratura reg. contra dlui Sever Secula, pentru articolul «Canal beton... etc», publicat în Nr. 41 al ziarului nostru «Tribuna» dela 15 Martie 1905.

După constituirea juriului, sub presidiul dlui Dr. Sulyok Béla, membri ai jurului fiind dnii Korn Lajos și Vámosy Mihály, procuror susținător al acuzei Gáthy Bálint, iar apărător Ioan Papp, se procedează la ascultarea acuzatului.

Președintele, expune punctele de acuză cerând acuzatului să motiveze articolul încriminat și să justifice atacurile sale, în cari se cuprind următoarele transgresiuni:

1, Agitațiune contra naționalității maghiare; și 2, lăudarea unui condamnat.

Acuzatul, «Sever Secula, profesorul din Arad »de simpatică înfățișare» (cum îi zice «Nagy-Várad») respinge acuza, că în articolul încriminat ar fi agitat contra naționalității maghiare. Nu Maghiarii și Români sunt puși față în față, explică acuzatul, ci guvernele ungurești Bánffy — Hieronymi și Tisza, cari au dispus volnic și ilegal de fondul Iancu, întovărășite (guvernul Tisza în special) cu conducătorii «Asociațiunei» din Sibiu. Acești din urmă au primit fon-

dul Iancu «pentru scopuri culturale» din mâinile guvernului și l'au folosit, «pentru scurgerea murdărilor» (Canal, beton). Aceștia sunt «toporul» și «coada de topor», cari prin procedura lor au izbit în pădurea pietății poporului român pângărind memoria lui Avram Iancu.

Față cu al doilea punct de acuză acuzatul spune, că nu a preamărit pe un condamnat, (e vorba de Russu Șirianu) pentru o crimă politică, pe urma căreia acela ar fi fost condamnat, ci pentru idea sublimă, ce i-a venit, în temniță fiind, de a da banii ce s'au colectat pentru dânsul, pe seama un monument pentru Iancu.

Se dispune cetirea actului de acuză și se fac unele rectificări în traducerea articolului încriminat, apoi se pun juraților, pentru meditare întrebările:

Este vinovat sau nu acuzatul, de a) agitare contra naționalității maghiare și b) de preamărirea unui condamnat? — după care urmează pledoariile.

Procurorul Gáthy Bálint, în filipica sa, destul de calmă, susține, că sub oprimați trebuie să se înțeleagă Români, și sub opresori Maghiarii. Să nu se creadă «inteligentei» explicațiunii a acuzatului, căci mai există, afară de «coada de topor» și altă poveste, povestea măcelarului chior (Unde dai, și unde creapă!). Apoi vorbește de Iancu cel «blând și vizionar» scurt, dar cinstit și frumos, cum nu s'a mai vorbit la tribunale ungurești și aprobă aplicarea «culturală» (?) făcută de Asociațiune fondului Iancu. Acuză apoi pe Români, că nu se mulțămesc cu «bunavoința» statului și într'un elan sofistic conchiesc că Ungaria trebuie să fie maghiară, că stățul e identic cu «națiunea» și toate pornirile culturale au să se contopească într'o singură cultură, maghiară, pe care Români o combat, în sântământul superiorității ei, deși absorbirea în acea cultură este necesară și firească. Scopul statului este existența (létezés) maghiară; și nici un simbol reprezentând vre-un alt ideal (b. o. monumentul Iancu) nu poate avea loc între hotarele acestei țări; căci existența istorică a statului maghiar este fapt.

Apărătorul Ioan Papp, într'o vorbire avântată arată, că nu putea fi scopul acuzatului agitarea contra națiunei maghiare, căci din însăși geneza atât de clar expusă de acuzat și atât de bine precizată, se vede că a scris revoltat de un abuz de putere al guvernului, care n'a avut nici o bază legală, și de o murdărire prin «coada de topor» a unui avânt idealistic.

În deosebi face efect asupra juraților apărătorul, când după modelul articolului încriminat începe o «poveste veche»: «A fost odată, a fost un neam de nenorociți...» și continuă cu tema până la monumentul — Kossuth Lajos din Budapesta.

Arată care a fost ascuțișul articolului, contra abuzului și lipsei de pietate, și provocându-se la «vădita cultură» a acuzatului, la «tonul fin și gândirea superioară» a articolului, la poziția și viața nepătată a dlui S., încheind: «Hodie mihi, cras tibi», cere achitarea lui.

După replica procurorului și a apărătorului, se ridică pentru ultimul cuvânt acuzatul, a cărui scurtă vorbire face în public impresia, după care îl înfățișează ziarele din Oradea-mare în chipul următor: «un scriitor român cu sufletul înflăcărat, visător, fanatic» (egy rajongó lelku, ábrándos, fanatikus román iró).

Acuzatul S. Secula spune, că «în casa lui» a vrut să măture, când a scris articolul «Canal... beton... etc». Nu urește nici un neam, ci iubește. Iubește cultura tuturor neamurilor cum și cea maghiară căreia după a sa, mai bine îi cunoaște literatura. Chemarea lui este a vesti cuvântul iubirei între oameni și a păcii, de pe catedră și a preamări tot ce e frumos și măreț. În acest senz a lucrat și lucrează; se adresează dar inimilor omenești, nu comentatorilor paragrafilor, — și roagă să fie achitat.

După retragerea și consultarea juraților, se aduce verdictul:

Sever Secula se absolvă de sub acuza de agitare, dar se condamnă ca «laudator criminis», conform §§. 174 și 92 C. p. la amendă de 100 cor.

Părțile au primit sentința, care se declară de ridicată la valoare de drept.

Sinodul eparchial aradan.

La 9/22 Aprilie a. c. în obicinuita Duminecă a Stului Toma s'a deschis sinodul eparchial al diecezei Aradului.

Sinodului i-a premers serviciul divin împreună cu chemarea Duhului Sfânt și celebrat în biserica catedrală din loc. Serviciul divin s'a celebrat sub pontificarea P. S. S. a episcopului diecezan Ioan I. Papp, asistat de vicarul Vasilie Mangra, archimandritul Augustin Hamsea, referentul George Popovici, protosincelul Roman R. Ciorogariu, protopopii Ioan Georgea, Alexandru Muntean și Mihail Lucuța, precum și de diaconii dr. I. Suci, dr. T. Botiș C. Lazar și N. Mihulin.

Vestim cu bucurie, că cu ocaziunea aceasta a hirotesit în biserica catedrală din Arad P. S. Episcop Ioan G. Papp pe părintele Vasilie Mangra întru archimandrit. Această promovare a fost primită cu mare bucurie de către membrii sinodali și părintele Mangra a fost viu felicitat și aclamat pe unde numai s'a prezentat. Astăzi s'a prezentat deputații dietali din aistrictul Orăzii-mari pentru felicitare și s'au schimbat călduroase cuvinte între archimandrit și credincioșii săi.

După încheierea serviciului divin membrii sinodali au plecat la seminar, în a cărui sală festivă se țin an de an sinoadele eparchiale.

P. S. Sa episcopul diecezan, ca prezident deschide prin un discurs bine primit sesiunea sinodală și expunând în termini clari și călduroși activitatea din anul trecut a Conzistorului și scopurile de urmărit în prezent și viitor ale sinodului, la sfârșit este luat la cunoștință prin aclamațiuni mii de să trăiască.

Fiind sesiune nouă prezidiul denumește de notari ad hoc pe membrul din cler Mihail Lucuța, pe Dr. G. Ciuhandu și Dr. A. Cioban. Dup' acesta se prezintă credenționalele.

În sfârșit se formează cele patru secțiuni de verificare a mandatelor deputaților sinodali și se statorește ședința proximă pe 10/23 Aprilie la orele 9 înainte de amiază.

Caransebeș, 22 Aprilie. Sinodul diecezan constituit în Dumineca Tomii a acordat 22 de concedii și a amănat desbaterile sinodale pe 10 Maiu, ca astfel să nu fie împiedecați de a lua parte la mișcările electorale.

Către abonenții „Tribunei“.

Implinindu-se pătrarul prim al anului, rugăm pe cei rămași în rezonanță cu abonamentul ori să ne trimită îndată bani ori să ne spună, când vor plăti. În caz contrar ne vom simți siliți a le sistă trimiterea ziarului.

De asemeni rugăm pe toți cari au plătit numai întâiul pătrar, să binevoiască a trimite abonamentul pe al II-lea pătrar, dat fiind, că pretutindeni abonamentele se plătesc nainte.

Ziarul se scrie și se tipărește cu multă cheltuială și noi avem ambiția să-l facem tot mai bun. Nu cerem pentru acest scop dela publicul cetitor, de cât regulata achitare a abonamentului. „Tribuna“.

ELECTORALE.

Din cercul Șiriei. Eri Duminecă a plecat candidatul de deputat Dr. Stefan C. Pop în sediul cercului, fruntașa comună Pâncota să-și țină vorbirea program. La gară a fost întâmpinat de o mulțime de alegători. Deja intrarea în comună s'a întâmplat între împrejurări foarte iritate. Dela curtea boerească a principelui străin *Sulcovski*, care a ajuns prada multora vestiți patrioți, bandiți îmbrăcați în foale domnești au eșit în cale și ca hoții strigau din gura șerpelui: «abzug» Pop Stefan! Convoitul Românilor înmulțit la mii cu nespuse însuflețire și indignați la extrem aclamau pe iubitul lor candidat. Domnul Pop a fost condus la biserica noastră unde s'a servit cu participarea aproape a întregului popor o prea frumoasă liturgie. După serviciul divin poporul însuflețit în frunte cu candidatul lor a plecat la locul, unde trebuia să se țină adunarea, în piața mare. În convoiu gendarmeria cu gunoiul împănate cu cocarda celui mai vestit scuiător, care și contese încă pișcă, plecau asemenea cu poporul cinstit și ales. Cele mai frumoase cântări naționale răsuna pe drumul Pâncotei, iar cântecul lui Kossuth din gâtlegile câtorva bețivi desperați părea a fi prohodul pentru vecinicie a beției kossuthiste. Ajunși la locul destinat odraslele culturii asiatice au început a urla.

Românii și-au păstrat sângele rece și a vorbit de toți stimatul președinte al cercului Dr. Hotăran, rugând poporul să-și facă însuși dreptate prin aceea, că dela acești ticăloși cârpaci nu va mai cumpăra nici-odată. Răspunsul a fost un jurământ unanim. Cu multe greutate și-a început candidatul vorbirea. Însă la primul cuvânt a fost întrerupt cu «Kossuth Lajos azt izente». Candidatul nostru descoperindu-și capul a început a întona «Deșteaptă-te Române» — și un vuet și însuflețire care părea, că mișcă Pâncota din țăfâni a fost răspunsul Românilor, cari au cântat întreg imnul sfânt al neamului Românesc. După aceasta publicul era în plecare, când de odată din curtea boerească ese cu turbare o trăsura pentru gunoi la care erau prinși doi cai turbați. Cei din front credeau, că este întâmplare și a dirijat aii după colină îndărăt, dar cocșul începe a face ocol între prunji de școală și poporul indignat într-o clipită răstoarnă trăsura și vizitiul. Gendarmii aleargă ca turbați și atacă bărbații cari își apărau prunji de turbatul surugiu. Urmarea a fost o învălmășală cumplită și dacă nu s'a făcut vărșare de sânge, se atribue prea îndelungatei răbdări a neamului nostru. Credem însă și știm sigur, că aceasta în vecii vecilor nu se va mai

repetă, pentru că ce li-e permis lor din zburdalnicie, e sfânt pentru noi barem acolo, unde stăpâni suntem acasă. Vestea despre cele întâmplare s'au răspândit ca focul și aproape era admirat cum es Români mic și mare, feciori și fete să întrebe ce s'a întâmplat și a fost înălțător, că d-na Pavlovița a alergat în piață strigând să piară cel ce se atinge de alesul poporului.

De aci călătoria d-lui Pop la Măderat, dela Măderat la Agriș de acolo napoi la Măderat și apoi prin comunele Mășca și Galșa până la gara din Șiria a fost un triumf care numai provocat de evenimente mari poate fi înțeles.

Numai cei bolnavi de moarte n'au fost de față iar aseară la orele 8 cine a trecut pe la gara din Șiria, a putut să audă cântări de războiu național.

Mișeilor, nu provocați poporul, că avem ac pentru cojocul vostru.

Precum știm sigur, dl Pop își va face datoria la locurile cele mai înalte, ca să încete anarchia din comitat.

Cercul Rittberg. Candidatura dnului Sever Bocu e susținută din partea partidului național rugăm deci pe toți alegătorii să se grupeze în jurul acestui candidat.

Cercul Pecica. Dr. Aurel Novac, își face ocol prin cercul său.

Duminecă dimineața însoțit de dnii Dr. D. Barbu, O. Tămășdan, Petru E. Papp și Petru Nicoară dela «Tribuna», Ugliș și de fruntașii țărani Petru Dragoș și Teodor Orga din Pecica au plecat la Micalaca.

Aici după ce, părintele I. Dascăl, vorbește poporului, se constituie biroul, alegându-se de președinte fruntașul Iova Huț iar de notar Todor Urlea. la apoi cuvântul Dr. D. Barbu, ară în cuvinte vii scopul ce-l urmăresc deputații naționaliști. Își desfășură programul dl Dr. Aurel Novac, făcând bună impresie asupra publicului adunat.

Dl Petru E. Papp, a arătat pentru ce trebuie să luptăm mai ales acum pentru ducerea la izbândă a steagului național.

Putem să spunem cu mândrie, că Micălăcanii înțeleg rostul luptei deputaților români, și au făgăduit, că vor lupta cu toții pentru candidatul nostru și nu se vor lăsa purtați de nas ca în trecut.

Pecica. Alăturându-se și dl Stefan Novac, tata candidatului și dl Efreimie Hegheșan am sosit cu trenul de ameazi la Pecica, unde au eșit într-un timpinare un șir de călăreți și trăsuri, în frunte cu preoții.

Izbuclia văzduhului de strigătele entuziaste ale poporului însuflețit.

Ne-am dus le casa fruntașului Ilie Urs, președintele comitetului parochial. Aici părintele Nicurescu în vorbe alese a bineventat pe dl Dr. A. Novac, la ce a răspuns foarte emoționat.

Adunarea s'a ținut în piața de lângă casa comunală. Adunatu-s'au acolo un public de peste 500 persoane.

Au vorbit pe rând dnii I. Nicurescu, Dr. A. Novac, Petru E. Papp, Dr. D. Barbu și O. Tămășdan producând o generală însuflețire. Strigătele de să trăiască nu încetau. Jurat-au bravii Curticeni că vor vota cu toții pentru candidatul național.

Cu toate, că au fost mare însuflețirea, nu putem să nu amintim, că să mai află câțiva rătăciți, cari umblă pe la casele țărănilor noștri, și-i îndeamnă să nu voteze cu candidatul nostru. Zădarnică le va fi însă truda lor rușinoasă. De aici am plecat însoțiți de numeroși Curticeni — spre Macea.

Macea. Ultima stație din drumul nostru a fost Macea. După banderiu de călăreți și trăsuri ce ne eșeau înainte prevedeam primirea cea bună, ce o vom avea aici.

A fost o intrare triumfală. Tot satul era de față Adunarea a deschis-o dl *Liviu Raț*, preot, dând cuvântul iubitului nostru candidat dr. *Aurel Novac*. Să fi văzut, ce însuflețire ce hotărâre

dărză pentru reușita noastră, a Românilor, cari avem în programul nostru împlinirea tuturor acelor visuri, pentru cari ne-au răposat și moșii și părinții, — să fi văzut cum străluceau ochii voinicilor noștri țărani la auzul vorbirei dlui Novac, el însuși însuflețit pentru ideile, cari le desfășura înaintea poporului.

După potolirea furtunii de «să trăiască», vorbește dl Petre Nicoară, redactor la «Tribuna». Tocmai vorbea despre călcarea în picioare a drepturilor noastre, a limbei noastre celei mai frumoase din câte sunt pe fața pământului, — la judecătoria, la notariate, la postă și pretutindenea, despre partidele maghiare, cari sunt tot un drac pentru noi căci, toate ne fac aceeași nedreptate, — când un nevoiaș de scriitor la notarul din comună strigă «nem igaz, ne hazudjon».

Dar era să plătească scump îndrăzneala; de sigur va fi crezut că se află încă tot în mijlocul Românilor, care nu cueză să-și caște gura înaintea unui cât de mic nădrăgar. S'au schimbat însă vremurile; Români nu mai voesc să fie turmă de tuns și muls, ci voiesc să trăiască stăpâni în țara lor, domni în casa lui.

La apropierea furtunii să aude întâi un urnit îndepărtat, ce tot crește, până devine un vânt turbat ce suflă cu putere, cade un tunet, valurile cresc mari cât casa, să isbesc și să impinge una pe alta și e vai și amar de corabia nevoiașă care a cuezat să li să pue împotriva.

Așa și bravul popor român din Macea. Intâi să auzi un murmur, apoi un strigăt puternic, eșit din toate gurile bărbaților, femeilor, fetelor și băeților cari ascultau vorbirea.

Și apoi o înghesuială înspre nesocotitul scriitor, pumni ridicăți. Și de nu era dl părinte Raț și încă vre-o câțiva, nu știu dacă scăpa nefericitul cu pielea întreagă. Așa s'a ales numai cu vre-o câteva mângăeri de ghiolduri în coaste și pumni în spate. Să mai poștească altădată să-și mai deschidă gura, unde nu-i ferbe oala. Sunt sigur că bravii români din Macea nu vor răbda să ajungă acel pierde vară în comuna lor.

Trecu multă vreme până să potoli mânia dreaptă a poporului.

Au vorbit apoi cu frumseța și succesul obicinuit la ei dl P. E. Papp și dl dr. Dimitrie Barbu.

Am simțit cea mai curată bucurie și emoție la vorbirea atât de cuminte, populară și adevărat românească, asemenea cum vor fi vorbit strămoșii noștri acum câteva sute de ani; — nu voiu uita nici odată pe bade Toader Orga (Cloșca) din Pecica.

Am cercetat apoi pe Stim. Domni Petrila și Raț, preoți și pe dl Gh. Iancu învățător în Macea și ne-am întors la Curtici între aclamările nesfârșite ale poporului, adunat la joc în pădure.

Sunte sigur, că în Macea nu va cuezta nici un străin să ia în deșert voința poporului.

Onoare lui!

Până ce iubitul nostru candidat Dr. A. Novac și-a ținut vorbirile prin satele sus înșirate, contrarul său Vászrhelyi a mers la Pecica, unde cerșia voturi, dar zău a fost rece primit de către toți.

Din Șomcuta-mare, Duminecă iubitul, simpatul și mult doritul nostru dl dr. Alexandru Vaida-Voivod, însoțit de fratele dsale dr. Ioan Vaida și de bravul dr. Teodor Mihali, a sosit în mijlocul nostru, unde cu mare dragoste a fost așteptat și tot cu aceeași dragoste și entuziasm a fost primit de inteligență și mult popor roman. Obosiți cum erau, mai întâi au făcut vizite la fruntașii inteligenți și țărani; apoi la 8 oare la casa dnei văduve Iosif Pop unde dl Vaida e instalat. A fost recomandat prin dr. Mihali poporului în număr frumos adunat, își va ține vorbirea program. Luni în Șomcuta-mare și H. Lăpuș.

Însuflețirea în popor aici e foarte mare pentru reușita santei noastre cauze.

Dacă este ceva să bănuim, aceea e răceala unora dintre preoți și dascăli.

Dar poporul zice: nu ne trebuie banii lui Iuda, alegem numai Român cu programul «național». Să prevadă o luptă mare, căci inimicul e puternic.

Cercul S-Miclăuș. Dr. Nestor Oprean și-a început vorbirea program în cerc, în toate părțile fiind primit cu mare bucurie și însuflețire. Ținuta Șvabilor e foarte deamnă de imitat. Ei se alătură cătră români. Avem nădejde, că steagul național și aici va fi dus la izbândă.

Cercul Orțfalva. Ne sosește îmbucurătoarea știre, că în acest cerc pentru a mântui steagul național a candidat la deputăție aici dl dr. A. Vlad, care deja și-a început ocolul prin cerc. Insuflețirea e mare și fiind Românii în majoritate sunt nădejdi de o strălucită învingere.

Din cercul Ileanda mare. Primim următoarea știre rușinoasă:

Vă fac cunoscut, că în cercul Ileanda mare, contra dlui dr. T. Mihali candidază *oficios* dr. Ioan Fărcaș, avocat în Dej, cunoscutul «politician» de interese private (nainte banffy-st și mai înainte danielist, etc. la câte alegeri, cu atâtea partide și programe) *cu program kossuthist*.

Românii sunt indignați de această rușine, Ungurii se bucură și găsesc calea cu toate mijloacele, ca unealta lor să învingă, ca un valah kossuthist să blameze un cerc brav românesc și să zădărnicească întrarea în parlament a fostului prezident al clubului deputaților naționaliști.

Nu cred însă să le succedă planul infernal, — alegătorii români, conștii de mândria victoriei lor din rândul trecut și de astă dată tot cu așa bărbăție vor duce lupta,

In cercul Ugra, ce a fost stăpânit de faimosul Tisza, și-a pus candidatura însuflețitul avocat dr. Dimitrie Lascu, Dorim ca steagul național și cinstea românească să aibă izbânzi și în acest cerc.

CONVOGARE.

Din jos subscrișii prin aceasta aducem la cunoștință alegătorilor nostri din cercul electoral T. Recaș, ca în conștelegere cu mai mulți fruntași vom cere în 26 April a. c. la Topoloveți Mare o conferință electorală împreună cu *Adunare poporală* și rugăm pe toți alegătorii cercului să ia în număr cât mai frumos parte la această adunare.

<i>Gerasim Serb, m. p.,</i> protopop.	<i>Nic. Martinovici m. p.</i> preot.
<i>Dim. Popovici, m. p.</i> preot.	<i>Vasile Terebenți, m. p.</i> preot.
<i>Virgil Amanecia, m. p.</i> preot.	<i>Dr. L. Georgovici m. p.</i> advocat.

UMBRE.

În curs nebun se schimbă toate. Într'una îmi trec prin gând și pe dinaintea ochilor figuri, chipuri, peisagiuri, așa dupăcum le-am văzut odată ori mi-le-am închipuât în gând. Incep toate cu vechiul, bătrânul dascăl, și ca într'un caleidoscop magic se perandează rând pe rând. Și mie nu-mi rămâne nici atâta timp ca să mă mai cuget la ele ori să îmi fac obicinuitele observări. Toate și toate se duc, fug într'una și necontentit ca și când le-ar alungă cineva dela spate. Firește, că se duc, se pierd în vecinica neîntâlnită, ca să lase loc altora mai nouă și acestora apoi earăși cedează locul lor și așa mai departe.

Mai apoi apare și ea. Are surisul palid pe buzele roșii întocmai ca roua dimineții pe petalele trandafirului veșted. E tot cea vechie. Păru-i legat cu o cordeluță roză e lăsat pe spate, ochii-i sunt umezi și chipul brăzdat de suferințe. Dar e banală. Banală, cochetă și ușuratică de fire ca o ștrengăriță de școală.

Pe un moment tresar... M'ar înduioșă, poate chipul acesta de lut, în care zăcea odată o inimă iubitoare și poate mi-ar stoarce și lacrimi, dacă nu s'ar fi întâmplat toate așa cum de fapt s'au întâmplat,

Nu! Nu te cunosc! Tu umbră care, pe când erai în realitate, atâtea de crud m'ai înșelat și din cele mai nobile simțuri omenesti făcutu-ți-a răs, părăsind realitatea atât de frumoasă și alergând după visuri de deșarte nimicuri; tu, care ai știut să zdobești o inimă și cu un cuvânt nesocotit ai stricat un viitor întreg; tu, bine-ți-o înseamnă: nu te cunosc, nu voi să știu de tine și dă-mi pace!

Din România.

Lupta pentru viață românească.

Am dat alaltăeri resumatul serbării *frăției române*. Dăm astăzi cuprinsul conferinței dlui A. Cuza și N. Iorga. *Atragem atențiunea asupra frumoaselor idei ale dlui Cuza, cari stau și la noi în toată puterea lor. Și noi trebuie să ne îndreptăm privirile asupra țărănimii, în care ne stă viitorul; și la noi politica trebuie să pornească și să se alimenteze din cultura națională, să aibă ca scop existența națională; și în sfârșit și noi trebuie să muncim și să pretindem dela toți cultivarea intensivă a limbei române.*

Conferențiarul A. C. Cuza face teoria diferențierii omenirii în națiuni și arată că valoarea unei națiuni constă în naționalitatea ei, care este expresiunea tuturor însușirilor morale și fizice ale ei. Națiunile sunt puteri de cultură, dar naționalitatea este chiar creatoarea culturii.

Pentruca un popor să poată contribui la cultura umană cu ceva, trebuie să-și conserve naționalitatea sa. Și pentru aceasta, păstrarea limbei e o condițiune de care atârnă însăși existența noastră națională. Nu ne este deci indiferent văzând că aproape întreaga noastră elită să înstreinează franțuzindu-se. Acei ce se cred iscusiți vorbind o altă limbă, — numai pentruca să-și arate disprețul pe care-l au pentru limba noastră națională, — nu au dreptul de a susține că fac parte din elita unui popor iar poporul are drept să ceară recunoașterea drepturilor sale. (Aplauze prelungite).

Într'o țară ca România în care avem trei clase și în care clasa diriguitoare se înstreinează de sufletul poporului iar clasa comercianților e compusă în majoritate din străini, privirile noastre trebuesc îndreptate spre țărănime, în ajutorul căreia trebuie să venim, dacă nu vrem să ne pierdem nu numai limba, ci și țara.

Protestez însă contra barbarei tendinți de a despărți politica de cultura unui popor, căci adevărata politică este rezolvirea marilor probleme de care depinde existența unui popor. O astfel de politică trebuie să facem însă cu toții. Noi vom merge însă din oraș în oraș, vom propovădui cuvântul adevărat, vom așterne punctele noastre de program pe hârtie și le vom prezenta partidului politic.

Dl Cuza declară, că în cazul când nimeni nu va vrea să facă ceva pentru a ridica țărănimea din starea tristă în care se găsește astăzi, se va înființa un partid țărănesc de care M. S. Regele va trebui să țină seamă.

Pe urmă a luat cuvântul dl N. Iorga, care a fost primit cu ovații entuziaste de public.

Umbra piere, se duce, dar încet și obosit suspină. E suspinul: singurul leac al durerii. Durerii unei inimi, nu de mintea sănătoasă, ci de trupul pofitior de rele conduse pe povârniș.

S'a dus!

În întunecul odăii, la flacăra palidă, ce se reflectează din cămin pe pereți și se amestecă cu razele de lună cari pătrund prin fereastră: alte umbre apar!

Sunt umbrele eroilor și martirilor unui neam mare în suferința și mult încercat de soarte...

Figuri mărețe, conduse viața întreagă numai de binele obștei și de a ei fericire. Figuri, cari de mult au apus sub glia rece și nepăsătoare, dar din a căror viață, — ce mă încălzește și azi când îmi aduc aminte, — bogate pilde de desinteresare a eului propriu; și iarăși bogate pilde de dragoste de neam; dragoste nefățărită față de așezămintelele și soarta obiditului neam. Și mai pe sus de toate: pilde de înălțat naționalism pot să învețe tinerii de azi, între care — de sine înțeles cu o oarecare modestie — trebuie să mă număr și pe mine...

Văd pe un Micu Clain, pe un Șaguna, pe un Bârnuț și... și... pe »el«. Da, pe el, cu fluierul în mână...

E ca și când ar voi să mai tragăne doina cea vechie...

E un șir lung... lung...

Și par' că toți se țin de mână...

În ochii lor tremură lacrimile, tremură și 'și fac drum la vale...

Ei înoată în lumina ce se reflectează pe pereți, mă privesc cu jale, mai stau un moment... și apoi pleacă, se duc ca să-și reieie somnul vecinic...

D-sa după ce ironizează toate faptele noastre de până acuma de »copii cu minți«, puși sub supraveghierea »mamei Europa«, declară că misiunea de azi nu are scopul de a sâmana ura între clasele acestei țări.

Nimic nu e mai periculos ca lupta de clase.

Din potrivă noi nu vom perde nici odată ocazia de a rosti cu venerație vechile nume boerști, căci știm cât de mult au făcut boerii pentru literatura acestei țări. Odinioară Miron Costin, un boer, călătoria în Polonia, după cum și Con Cantacuzino stolnicul, alt boer, călătorise și el în Italia, nu pentru a se înstreina de neamul nostru ci pentru a culege învățăminte, ca ajutorul căror să poată aduce și mai mari servicii neamului lor.

Dl Iorga a încheiat exprimându-și speranța că »copilul pierdut« se va întoarce la casa părintească, pe care el singur a părăsit-o și de unde nimeni nu l-a gonit.

Serbarea s'a sfârșit la ora 6 jum. p.m. cu »Imnul Regal« cântat de cor.

Cultura românească în Beiuș

Nrul 61 al »Tribunei« din 11 Aprilie n. d. dă privilegiu dlui profesor Cupar, să facă literatură polemică.

Interesul vădit și pe zi ce merge, tot mai viu al obștei române pentru »focul sfânt al culturii intenzive a limbii române și a iubirii de neam« din Beiuș, va da multe și dese prilejuri ca să scapere condeul literaților profesori cât mai colorate schinței de genialitate întru apărarea lor. Câtă vreme însă vor îmbracă cugetare ungurească în haină nepotrivită gustului român, vor măruri peste ori-ce îndoială scrisele lor, că nici un profesor nu știe vorbi la desăvârșire limba română, și buzele lor rostesc mai des vorbă străină.

Trecem peste năcăzurile personale ale dlui Cupar, dar constatăm, că răvna dsale pentru ase desăvrăși în cunoștința limbii și a literaturii române întrece nizuințele spre aceeași cultură a tuturor colegilor săi. Dl Cupar a început ca student în Satu-mare cu gramatica lui Cipariu a e înfruptă din dulceața limbii strămoșești pierdută și azi a ajuns la cele mai frumoase cunoștințe de literatură română. Păcat, că până azi nu l-a câștigat fermecătoarea muză a culturii române neamului nostru. Urmele culturii streine încă răzlelesc schinteierea sufletului dsale. Ni-se pare că falsă cultură istorică și teologică îi apasă sufletul, că respiră cu ideile dsale prea pronunțat conservatizm kossuthist și veninoasă ură conșțională.

Și-i păcat! Pe — cât știm e singurul profesor

Is mulți, un convoiu întreg... De aceștia tu ai avut tu nație dragă, tu scup popor!...

Un moment cad dus pe gânduri... Apoi de nou mă pomenesc.

E ca și când m'aș fi trezit dint'un somn greu, bolnăvicios...

Și cum mă pomenesc, sângele mi-se urcă în cap și un curent electric îmi străbate prin corpul întreg...

Bine, au fost!... Așa au fost ei... și așa au fost împrejurările...

Dar' cine suntem noi?

Noi? Toți, unul ca altul, mai răi decât »Ergonii« marelui poet.

Oameni de ceartă și de gâlceavă, lacomi la materie și la nume de căpătuială...

Și — să nu-mi fie luat în nume de rău — as desnădăjdui și capăt mi-aș pune vieții, dacă Dumnezeu în nemărginita lui bunătate nu ar lăsa să mi-se ivească, ca de încheiere un chip comun de tot comun, dar pentru mine de mare înseamnăte.

V'il dau aci:

Eram — eu ascuns, dar în apropiere — vre-o câțiva fruntași ai neamului, la un mormânt scump!...

Unul, mai bătrân și cu plete albe, plângea. Ceilalți îi ziceau badea Petrea dela O.

Plângea bătrânul, ca un copil mic.

— »Ci liniștește-te« bătrânule, îi zise atunci domnul V. Goldiș — »mai sunt ca el«.

Azi sunt sute; oameni sunt, nu unul; preț numai să fie!...

Și cum văd icoana asta, așa, întocmai pe cum s'a întâmplat, tot amarul, întreg năcăzul îmi dispăre...

care înțelege menirea și rostul, ce-a voit să-i aibă și să-i dea întemeietorul Vulcan: *ca acest gimnaziu să fie un far luminător în întunerecul, în care își plânge cu jale o parte a neamului sărăcia trupească și sufletească.* Dl Cupar vrea misiuni populare pentru înfrământarea sufletească și-o mai spornică activitate a despărțământului Asociațiunii la sate, pentru deșteptarea celor mulți, dar proști. Aceste lucruri le-o fi contemplant de pe luminoasele culmi ale idealizmului său și întemeietorul Vulcan. Domnilor profesori din Beiuș, nu numai pentru lumea cealaltă trebuie pregătit poporul din jurul Beiușului cum v'a sfătui de pe amvon conservativul Augustin Lăuran, ci trebuie înarmat cu virtuțile caracterului și conștiința luminoasă a minții, ca să poată trăi onest și românește și aici pe pământ.

Un gimnaziu cu peste 20 de profesori și mai multe sute de studenți, cu un plan de muncă bine hotărât, ar putea să aibă mare influență culturală asupra împrejurimii și cu timpul să fie un centru de cultură românească. Plimbări la sate pentru aranjarea micilor festivități populare, prelegeri, conferințe și misiuni sufletești pentru popor, toate le-ar putea îndeplini d'nii profesori, internatele și societatea studenților.

Cum stau astăzi lucrurile, d'nii «priști» (nici din nume nu-i cunoaște poporul!) nici atâtă influență culturală nu au asupra împrejurimii românești, câtă o are «Polgári Kör»-ul *Ovreilor*. Burghezii desconsiderați și fără îndrumare se perd în masa Ungurilor și cu încetul primesc nota cosmopolită caracteristică orașelor ungurești. Stăruințele d'nei profesor I. Kéri de-a aduna într'un mănunchiu acești fii ai neamului îndemnați spre pierzare, s'au potognit de indiferentizmul inteligenței române. Poporul dela sate e în ghiarele nazarenizmului kossuthizmului și a socializmului. Pe de asupra inteligența se sfășie, se mănăcă din ambiții personale la umbra clevertirii și a minciunii și nu arareori din ură confesională. În Beiuș și jur stăpânește anarhia sufletească din Sodoma și Gomora. Bisericele sunt goale. Poporeni străjuiesc pe la ușile lui «Ițig» când nu încap înăuntru. E drept, monotonia neîntreruptă a ritului nostru grecesc, când lipsește un cor bine instruit și predica, care nu se poate ierta, — plictisește.

Dintre cei 20 de *preoți-profesori* (cei mai mulți *protopopi*, mă rog!) abia predică dl Cupar și Fabian. Ceialalți protopopi-profesori critică de pe băncile lor distinse cum știm noi Români frige cu fer roșu, dacă nu-i de ajuns urzica. (Am auzit și observarea șoptită prea tare «Ugyan mit okoskodik az a Rupár» dela d'nii protopopi profesori la auzul tinerimei în biserică.)

Mă simt iarăși bine, nespuse de bine... Mi-e dragă viața, țara și nația...

Și cum sunt de regulă obosit, atunci ca un plumb greu mi-se așează somnul binefăcător pe ochi, mă fură și mă duce cu el pe alte lunci scaldate în fapte și nu în cuvinte...

Adorm cu gândul la ei!
Martie 1906.

Călin

DIN LACRIMI.

De ce plângi tu, Mărgăritare!
Cu lacrimi plângi, singur-singurel!
Răsai în sus, voinic de crâng;
Ce negre vești — vajnice te frâng?
De ce ții tu fața tot în jos,
Mărgăritare, dulce la miros!
Cel Soare-sfânt poate ți-i dușman
De stai și plângi, fără de alean.
Nu vezi sburând fluturi ce iubesc,
Nu vezi ce blând florile-ți zîmbesc?

De plângi ce plâng mulți feciori pe plai;
De plângi ce plâng îngerii din rai;
De plângi ce plâng lacrimi de copil;
Tu vecinic plângi, floare de April!

Când tu-mi ești preț stelelor din cer
Din jalea ta, lasă-mă să-ți cer,
— O, nu cerca suflet omenesc:
Căci jalea mea singur mi-o 'mplinesc,
De-ar plânge 'n veac, plânsului meu soți:
De-ar plânge 'n veac oamenii cu toți,
Ș'ar fi 'nzadar! Treci pe drumu-ți, treci...
Din lacrimi sunt: plânge-voi în veci!

(V. L.)

Ioan Bărganul.

Bun serviciu ar face dl Cupar, dacă ar introduce pentru servitorimea română a Beiușului catehizarea de după ameazi, căci altcum se înecă în mocirla vițiilor orașenești, floarea «Găinii» și-a «Cucurbetei» aruncată de vântul sărăciei în mijlocul acestei Sodome.

Viața socială, culturală română, unde să se cultive literatura și artele naționale nu este. Poate noua mișcare pusă la cale de d'nii I. Bușița și Dr. I. Ciordaș, va duce la triumf barem cauza limbei românești și va regenera în cânta viața socială.

Dintre cei 20 de profesori ai gimnaziului mai toți sunt aprobați din limba și literatura română, cu toate acestea afară de d'nii Cupar, Kéri și Pavel, deși unii au praxă de 20 de ani, sunt începători în ale literaturii. Intre astfel de împrejurări nu te prinde mirarea, dacă domnul V. Dumbrava clasifică pe profesorul Iorga între scriitorii de mahala ai Bucureștilor, «care surpă și sfarmă tot ce-i sfânt și tot, ce-a clădit pietatea înaintașilor.»

Dacă ai cuteză să împărtășești părerile d'nei Iorga, ești pierdut.

Că n-ar fi cărți (?), e slabă scuză. Nici d'nii Ștefanica și Iepure n-au introdus cărți pentru matematică și fizică, și cu toate aceste, cursurile de fizică și matematică se fac cu rezultat bun. Nici în Brașov nu au manual pentru propunerea literaturii române, dar îl înlocuiește prelegerea plină de informații, critice pătrunzătoare, predarea caldă și metoda originală a d'nei V. Oniț. Cunoștințele de literatură română în Beiuș se mărginesc la manualul d'nei E. Hodoș, sau în cele mai bune împrejurări la manualul d'nei Adamescu. Cei mai mulți profesori nu citesc nimic românește și nu se specializează în specialitatea lor. Astfel sunt puține talentele productive, rari individualitățile pronunțate, cari sunt stăpâne în specialitatea lor și au capul lor de-a judeca original lucrurile. De-aici rezultă pedantismul orb, care omoară ori ce individualitate a studentului, de aci mecanismul recitator, care se observă mai ales la cursurile de istorie ale d'nei Farkas și omoară ori ce germene cugetător în student. Cu atât e mai dureroasă această propunere fără ispravă și folos pentru viață, când e vorba de limba română, mai ales în clasele superioare, unde să predă în 2 ore la săptămână — dacă o oară nu se jertfește pentru învățarea «stelei mari» la gimnastică — și unde afară de religioase celelalte studii să propun în ungurește.

Sunt, cei drept, și unii «lipsiți de talent», fugăriți la porci dela carte mai din toate gimnaziile, până și din Szarvas (!), cari grație unor împrejurări aici se fericesc, dar în schimb demoralizează tot bunul simț al tinerimii sânguitoare, vestejesc ori ce ambiție jută și sunt cauza decăderii morale și intelectuale a institutului. Aceștia împiedecă tot progresul. Neștiința de limba românească ușor li-se iartă. Cum preste tot nu se pretinde dela ei nici examenul de primire din limba română la intrarea în institut, — prin ce limba română e redusă la însemnătatea unui studiu extraordinar, ca într'un gimnaziu de stat. Acest adevăr îl confirmă marea disproporție, ce se observă între predarea limbei române și a celei maghiare.

Dl I. Kéri cu dragostea-i pentru știință, cu cunoștințele-i bogate, stăpân în înțelesul adevărat al cuvântului în specialitatea sa, cu un metod original face minuni cu rezultatele ce le dă în limba maghiară. Așa încât predarea limbei maghiare stă la nivoul ori-cărui gimnaziu unguresc. Prin ocupațiile scripturistice face să pătrundă elevii prin citit toți clasicii maghiari. E singurul profesor, care să nizuește, ca elevii să-și însușiască metod, stil și gândire originală. În lecțiile sale face paralelă între literatura română și cea maghiară și întregește pe profesorul de română. Cunoștințe universale poți să-ți câștigi numai dela d'nii Kéri, Cupar și Pavel. (Va urma).

NOUȚĂȚI.

ARAD, 23 Aprilie 1906.

— **Ploconiri.** Dacă mergea cineva în deputație la ministerul vechiu, era declarat de trădător, mameluș, suflet vândut, etc. Așa porunceau atotputernicele foi jidovite și Dzeii pământești ai Ungurilor.

În paranteză fie zis, pe ascunsele și ei se că-

ciuleau înaintea ministrilor cerându-le favoruri, ba pentru un fiu, ba pentru niște rude, pentru alegători, ori pentru nescaiva favorite. Și ministrul le da.

Acuma e cel mai mare patriotism să mergi în deputație la «marele ministeriu». Cu câțiva tulpăni (fabricați la Viena) cu câțiva «hazzaffy» și și prostii naționale, capeți tot ce vrei. Cel mult ești espus la pericolul să ascuți interminabilele vorbiri veritabil patriotice ale domnilor miniștri.

Și așa patria e salvată.

— **Teatru român în Brașov.** Dl Zaharie Bărsan, cunoscutul nostru artist dramatic va da în Brașov reprezentații teatrale. Prima va avea loc Marți în 1 Maiu st. n. când se va juca «Năpasta» renumita dramă țărănească a lui I. C. Caragiale. A doua reprezentație va fi Vineri 11 Maiu st. n. când se va juca celebra piesă Papa Lebonard.

— **Aviz. Conferința învățătorească tractuală Buteni,** asemenea concertul și petrecerea proiectată a se ține la 6/19 l. c. în Bodesci, din cauza morbului grav a soției d'nei N. Boscaiu s'a amănat pe timp nehotărât. Boros-Sebes, la 6/19 l. c. 1906. Cu stimă Patriciu Covaciu, învățător.

— **Inima lui Ramses I.** Museul Louvre din Paris își procură acu câteva luni după multă trudă 4 vase egiptene, cari păstrau splanchnelle lui Ramses care a fost rege acum 3164 de ani!

Vasele superbe sunt date cu email albastru, poartă desemnuri frumoase. Cercetându-se internul vaselor, în 3 nu s'a găsit decât materii de natron și substanțe aromatice rășinoase, cari au servit pentru păstrare.

Conținutul lor s'a uscat cu desăvârșire, nerămânând decât mici grăunțe uscate. Unul însă conținea *inima monarhului*, uscată și redusă la o placă lungă de 8 cm. și lată de 4 cm. Profesorilor, cari au studiat-o le-a succes să facă preparate microscopice din ea și au constatat, că este astfel de țesătură muculară, cum numai la inimă s'a aflat.

Oare când va ajunge știința de azi să știe astfel conserva organismele animalelor? («L'Ind. Roum.»)

— **Grandomanie.** Escelența sa dl ministru de comerț Franz Kossuth (Oh tempora, oh Morit) știe să arete lumii că ele mai ministru decât alți ministri. Ce vrei: el stă în corespondență de telegrame cu Regele Italiei. Doar nu de geaba e el mi—ni—stru!

Ca student la științele naturale la universitatea din Paris, era aplicat ca practicanț cu plată moderată la Sorbonne. Deja de pe acum face descoperiri, pentru cari alții ar fi fost aleși membri la Academie.

Insurându-se cu o fată polonă, profesoară și ea de fizică, lucră laolaltă și descopere radiul cu puterea lui miraculoasă. Pentru aceasta a primit în 1903 premiul Nobel.

În zilele trecute, când a fost călcat de trăsură chiar se întorcea dela o conferință, ce o ținuese unor oaspeți străini.

— **Bilet de liber parcurs.** Ministrul de comerț a trimis tuturor preșidenților partidelor o ordinațiune în care comunică, că foștii deputați cari la noile alegeri iar au candidat, vor primi bilet de liber parcurs pe durata dela 15 Aprilie până la 15 Maiu.

— **Cariera profesorului Curie.** A fost foarte sărac, a dus o viață năcăjită, dar nu s'a lăsat. În liceu era foarte greu de cap, mai ales din literatură și studiile umane era cu totul slab.

— **Înțelegere cu Românii.** «Tel. Român» scrie următoarele: Primum informațiune, că la consfătuirea ce au avut-o Mercuri la Budapesta unii dintre fruntașii români cu domnul ministru prezident Weckerle a fost invitat și a participat, pe lângă cei numiți în numărul trecut al ziarului nostru, încă Excelența Sa, domnul metropolitan gr.-catolic român al Blajului, Dr. Victor Mihályi.

— **Fundațiune nouă.** Doamna Irina Onaciu născ. Moga, fericita soție a d'nei Alexandru Onaciu, jude la curia regească, a lăsat «Reuniunii femeilor române din Sibiu» o fundațiune de 17,000 de coroane. Scopul fundațiunii este, ca timpul său să se înființeze în Sibiu un institut de

binefacere, în care să primească scut și îngrijire fete orfane de ale preoților, altor inteligenți, industriașilor și economilor noștri, în rândul întâiu fete de confesiunea greco-orientală și în rândul al doilea fete de confesiunea greco-catolică. Institutul va avea să poarte numele fetei din prima căsătorie a fundatoarei.

† Adam Valu. Inregistrăm cu cea mai mare durere, trecerea la cele eterne a tinărului de mari nădejdi, Adam Valu, a cărei înmormântare s'a făcut Duminecă în Hălmăgiu. E atâta durere în sufletele celor ce l'au cunoscut, atâta întristare, ce nu se poate cobori în cuvinte.

Adam Valu după ce a depus maturitatea la gimnaziul din Beiuș a intrat în institutul teologic din Arad. Era unul dintre cei mai deștepți și mai limpede și serioasă cugetare. În toamna trecută făcuse și examenul de cualificațiune, apoi a fost ales preot în o comună din apropierea Hălmăgiului. Dar sunt nepătrunse tainele firii, și iată moartea îl răpește din mijlocul nostru, când era să-și vadă roadele unei vieți petrecute numai cu studiul.

Lasă în urmă doi părinți bătrâni, nemângâiați, cari și-au dat atâta trudă să-l crească, ca apoi și ei să aibă mângâiere în neputințele lor.

Dumnezeu să-l odihnească și să-l așeze în locașurile dreptilor.

— **Subscripție românească pentru victimele Vezuului.** Ministrul României la Roma Eleva, a trimis ziarului «Italia» 585 de franci, pentru victimele Vezuului, sumă adunată printre Români ce se află la Roma. Fleva însoțește oferta de o scrisoare în care spune, că subscripția e un semn de frățescă solidaritate.

— **Istoria orașului San-Francisco.** Ce tragedie mai groasă poate fi, ca aceea dela San-Francisco? Azi oraș mare și înflorit, mâne ruină, praf și cenușă.

Orașul a fost întemeiat în 1776 de călugări franciscani, cari au zidit aici o mănăstire. În 1846 era încă un sătucel cu 600 de locuitori. În 1848 s'au descoperit bogatele câmpii de aur ale Californiei, cari au atras cu putere irezistibilă pe toți cari voiau să se îmbogățească repede. Astfel în 1852 are deja 35000 de locuitori și crescând din an în an în aceeași măsură, în 1890 avea 300,000, ear astăzi, — adevă înaintea cu câteva zile — avea peste 400.000 de locuitori.

Poziția orașului era din cele mai frumoase. Înspre uscat avea dealuri, iar spre mare portul cel mare din întreg vestul Americii. După New-York era cel mai mare centru de comerț și industrie. Numai pentru circulația locală avea peste 1000 de vapoare.

San-Francisco era oraș modern, cu străzi largi și drepte, — zidiri mărețe, salubritatea publică era excelentă, avea cele mai moderne instalațiuni. Cea mai frumoasă zidire era «City Hall» casa orașului, care a costat 4 milioane de dolari. Univerzitatea ei era dintre cele mai frumoase din lume.

Avea 12 teatre (dintre cari 5 chinezești) 40 de spitale, 60 de cluburi, 30 de biblioteci. Dintre acestea numai «Mechanic Pavillon» avea 70000 de cărți.

Profesorul francez Lafforent crede, că cauza cutremurului are a se căuta în lunecarea straturilor pământului și că n'are nici o legătură cu vulcanii.

Americanii speră, că în câți-va ani vor rezidi orașul. — Atunci să poate începe d'a capo să poate să piară și a doua ediție.

— **Câtă muncă face un ceasornic.** Un ciassornic de buzunar ticăie de 17,190 ori într'o oră, prin urmare de 411.160 într'o zi și de 150,321.600 într'un an.

Un ciassornic bun și bine îngrijit poate merge exact chiar o sută de ani și în acest caz face 13,032.160.000 ticăituri.

— **Caii scăpați la Courrières.** Să știe, că din minele dela Courrières au fost scăpați și 2 cai. Aceștia sunt în reconvalență. «Societatea Amicilor Animalelor» a cerut dela compania mine-lor să nu-i mai pue la lucru, ci să-i țină cât vor trăi în odihnă și mîncare. Compania a promis.

După calul — ministru al lui Callgula, eată și calul *rentier*. Probabil aceștia vor fi mai fericiti, decât tovarășii lor omenesți, cari și-au luat nasul la purtare. Dar să poate întâmpla să ceară și caii decorația legiunii de onoare poate vor face

și ei turneuri prin străinătate poate își vor scrie și ei impresiile.

— **Pictorul H. Keyvorth Raine.** Țara care se poate fâli cu un pictor care pictează tablouri în întunec, este Anglia. Acest om, unic în felul său, este pictorul H. Keyvorth Raine, care și-a câștigat deja un mare renume ca pictor de portrete. Zilele trecute a pictat portretul membrului Academiei engleze, dl W. P. Frith, în locuința acestuia.

Spre mirarea lui Frith, pictorul a cerut, ca în odaie să se facă întunec. Dorința lui i-s'a împlinit și în timp de 4 ședințe portretul a fost gata. Toți cari au văzut portretul spun, că a reușit admirabil.

Intrebat fiind pictorul Raine, de ce pictează în întunec și cum de e posibil în genere, ca cineva să picteze în întunec, Raine a răspuns, că în întunec vede mai bine, pictează mai bine și mai cu spor, decât dacă ar fi lumină în odaie.

— **Garoafă nouă.** La expoziția de primăvara aceasta, arangiata la Massachussetti, America, un cultivator de flori din Bredford, a prezentat publicului o garoafă de o frumșețe extraordinară. Floarea e albă ca zăpada, foarte mare și are un color puternic și lung.

Cultivatorului i-s'a oferit pentru noua specie de garoafă 33,000 de mărci.

— **Universitate pentru femei.** În Paris se va înființa o universitate, ce va fi cercetată numai de femei. Societatea ce se ocupă cu chestiunile pedagogice, aproabă această idee.

Universități pentru femei sunt și acum în America, Anglia și Rusia, unde sunt foarte cercetate.

— **Venitul băncii din Monte-Carlo.** Bilanțul ruletei din Monte-Carlo 1 Oct. — 1 Aprilie s'a încheiat cu un spor de 3,700.000 fr. mai mare de cât anul trecut.

Dividenda acționarilor a fost de 320 fr. Ziarul «Berliner Tagblatt», care publică acest bilanț, zice că în cursul acestui sezon s'au întâmplat 81 de sinucideri la Monte-Carlo.

— **Vin de deal din Ghioroc,** calitate excelentă, din anul 1905 (alb), se expedează la cerere, dela cantitatea de 30 de litri în sus, cu prețul de 40 fil. litrul. A se adresă, dnei S. Secula, Arad, str. Teleki 24.

(Doritorii să trimită butoiul la adresa Alexe Șanțu, vințeler Gyorok).

— **Wolf J.,** pantofar de ghete femeiești și bărbătești. Arad, strada Weitzer (palatul minorității).

— **Magazin de stofă de fabrică, Lechner și Fleischer,** Pécs. În magazinul exclusiv de stofă de fabrică se află de vânzare 3 metri stofă de lână pentru întreaga îmbrăcăminte bărbătească, dela 3'30—4'40—6'60 floreni în sus până la cea mai fină.

Pentru provincie trimitem bucurios probe. *Lechner și Fleischer, Arad, Szabadság-tér 17 Telefon 475.*

— Atragem atențiunea On. public asupra anunțului din numărul acesta al firmei bine reputeate și solide de giuvaericeale a lui Francisc Weinberger din loc.

Matineul dela Seminar.

Ca în toți anii și de data aceasta a avut loc la Dumineca Tomii, d. a. o frumoasă producțiune literară artistică la seminarul nostru diecezan.

Prestațiunile elevilor de data aceasta au fost la o deosebită înălțime.

Disertațiunile (Isus Hristos și reforma lui socială, citită de P. Fleșer elev teol. I; și Mamele educatoare, de I. Cădariu ped. IV) au fost la înălțimea unor lucrări serioase și competent studiate și expuse.

Corurile sub conducerea măestrului dl T. Lu-gojanu, au cântat în adevăr artistic. Remarcăm dulcele tenor (solo) al elevului A. Leahu.

Declamațiunea «Imn barbar» de G. Coșbuc, a fost predat cu mult temperament de clericul P. Jurma; simpaticul comic N. Suciu a produs mult haz cu «Peșitorii» lui T. Speranță.

Public a fost foarte mult. Ar fi de dorit, să se găsească modul de a pregăti încăperi îndestulate pentru marele și distincul public, care la asemenea ocaziuni onorează meritoasele prestațiuni ale elevilor institutului nostru central, cel mai superior institut de cultură în acestea părți.

Economie.

Arad, 23 Aprilie 1906.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 22 April.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906 (100—clgr.)	16:50—16:52
Secară pe Aprilie	13:50—13:52
Orz pe Aprilie	15:32—15:34
Cucuruz pe Mai	13:32—13:34
Grâu de toamnă pe 1906	16:58—16:60

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906	16:55—16:56
Secară pe Aprilie	13:56—13:58
Ovăs pe Aprilie	15:42—15:50
Cucuruz pe Mai	13:36—13:38
Grâu de toamnă pe 1906	16:68—16:70

Bursa de bucate din Timișoara

Grâu: 78—100 klgr.	Cor. 15:50—15:40
79—100 "	
Secară: 100 "	12:20—12:30
Orz: 100 "	13:50—13:60
Ovăs mercantil 100 klgr.	14:10—14:20
cernut 100 klgr.	13:30—13:32
Cucuruz nou 100 "	13:20—13:30
vechiu 100 klgr.	

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	Cor. 158—
" " " mic	" 160—
" brut " mare	" 156—
" " " mic	" 158—

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. — — fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 klgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 125—127 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 klgr. 120—126 fil.; mijlocii părechea 240—260 klgr. greutate 121—122 fil. Ușori până la 240 klgr. 116—118 fil.

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor proprietar: George Nichin.

A apărut și se află de vânzare la administrația «Tribunei»

Chestiunea de naționalitate

De Br. Eötvös Jozsef,
tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus 10 fileri poșta

Bräuner Vilmos

zugrav-decorator

ARAD, — Strada KAPA — Nro. 12

Locuința mea dela 1 Martie: strada
Deák Ferencz în casa lui Meirovitz.

Primește spre efectuire orice lucru ce ține de un zugrav, precum: decorarea interiorului de bisorici, sale, tele, etc. și zugrăviri de teatru și tablouri. Efectuesc lucruri din provincie. Fac la dorință planuri de lucrări în cinș.

Dacă suferi de reumă și răceală

de reumă și răceală nu căuta alt medicament decât **Dr. Flesch** spirt de reumă. Dacă suferi de reumă și răceală, durerea de mâni, picioare și șele, slăbirea mânilor și picioarelor, durerea din bății, storfări, scintări și umflăturile, mai grabă de cât ori-ce alt medicament. Influința se poate dea în timpul cel mai scurt, chiar și la morburile în la cari n'a folosit nici scaldă, nici alt medicament. poate căpăta la inventatorul și la pregătitorul lui **Dr. Flesch Emil** apotecar, Magyar Kir. Győr — Baross-ut Nr. 26. Budapesta, magazinul prim în apotecile lui Török la budapesta VI. Király-u. 12. și Andrássy-ut 26. O sticlă de 1½ delitre 2cor. 8La o folosire mai îndelungată, pentru o sticlă „familiar” prețul 5 cor., din care sau 3 la dispoziție le trimitem pe lingă ramburs poșta

IOAN JABLONSKI

ATELIER DE GRAVURĂ

TIMIȘOARA — Strada Sârbească — Nro. 7.

Extraordinar! Gravuri artistice în oroloage, monograme, souvece, și embleme din aur și argint. Efectuirea monogramelor, emblemeilor și a lucrurilor de Damasc, în mod prompt și artistic, în aur, argint și preste tot în orice metal, după planurile și desemnurile cele mai noi. Clichée de metal și lemn. Modele necesare pentru forme. Sigle și peceti din oțel și aramă roșie. Inscrupții pe uși și mașini. Primesc spre efectuire modele de aramă roșie și umplute precum și alte gravuri în sticle, os de elefant, scoică, etc. și le și luera în modul cel mai artistic.

◆◆◆◆ Serviciu conștient și prețuri ieftine! ◆◆◆◆

Serviciul prompt și conștient!

Unde se adună Românii? La hotel „Palatin“

care e aranjat din nou în modul cel mai modern, cu odăi curate, foarte elegante și foarte eficiente.

Unde e locul de întâlnire al inteligenței române în deosebi?

In restaurantul hotelului „Palatin“ al lui Ignatie Pașca.

Unde poți căpăta bere veritabilă de — Schwechat?

In restaurantul „Palatin“ al lui Ignatie Pașca.

Unde poți afla, în Arad, cele mai bune vinuri și beuturi?

In restaurantul „La Palatin“

Unde poți căpăta, în Arad, cele mai bine gătite mâncări?

Tot la „Palatin“, la restaurantul lui Ignatie Pașca!

Și tot acolo, în fie-care Sâmbătă, se capătă cîrnați proaspeți și carne de porc. Abonamente se fac cu prețuri din cele mai convenabile.

Serviciul prompt și conștient!

AVIS

Am onoare a aduce la cunoștința onor. dame din localitate și jur că în strada Perényi Nr. 1. am deschis o

Școală de Croi pentru toalete de dame

unde predau spre învățatură toate cele ce cad în fahul acesta, ca: croiuri de fuste, talii, jachete, etc. etc. In atelierul meu apoi, ori ce fason e după jurnal. Am învățat într'una din primele școli din Budapesta — iar cele mai noi experiențe câștigate, mă aduc în plăcuta situație de a putea îndeplini cele mai moderne și înalte pretenții ale onor. dame.

Rog cât mai multă părtinire.

Școala de croit și cusut Maria Várnai Perényi-u. No. 1.

IN ATENȚIA CELOR CE ZIDESC!

Wandracssek Ignác

zidar calificat și antreprenor de zidiri

Arad, strada Válásztó nr. 67. b.

Se recomandă p. t. publicului din loc și provincă, pentru orice fel de lucrări în această branșă, ca: case de chirie, case particulare, vile și zidiri economice, asemenea primește și reparare ade zidiri vechi, pe lângă garanță și prețuri foarte eficiente.

Planuri și bugete face pe prețuri convenabile.

Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“

Recomandă specialitățile feul ca din magazin și admirabilele rite: bandage și diferite preparatii, sale

Cremă de lăcrămioare: preparat superb, delătură pistrui, sgrăbunțe, spuse, sbircituri și necurătenii de pe față. Flacon 1 cor.

Spăpun de cremă de lăcrămioare: articol colonial care combinat cu crema, rumenește și susține frumusețea feței. Buc. 70 fil.

Pudră de lăcrămioare: pregătită din materii cu totul nesticăcioase — care împrumută feții o culoare foarte plăcută fără ca să se poată vedea. O cutie, 1 cor. 20 fileri.

Prafu de dinți a lui Dr. Kabdebó: ajutoră frumusețea dinților foarte și în urma compoziției bune nu atacă smalțul dinților. O cutie 1 cor. 60 fileri.

Fluid stomatic Salicyl: folosește mult la întărirea gingiilor, alungă mirosul neplăcut al gurei și împiedecă stricarea dinților. Alifie „Coroană“ pentru față, 70 fil., 1.40, 1.68 fil. Săpun „Coroană“, buc. 80 fil. Spirt pentru păr, sticla 2 cor. Alifie contra ochiurilor de găină, sticla 70 fil. Apa de gură și prafu de dinți „Papp“ 1.60 fil și 1.20 fil. Regeneratorul părului, sticla 1 cor.

Preparatele se capătă totdeauna proaspete — la **Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“ colțul dela András-sy-tér și Petőfi-u. Arad.**

Simbole din „TULIPAN“ de argint în formă artistică.

În atențiunea onoratului public!

Din cauza **mutării** prăvăliei mele

din 1 Mai 1906

◆ în palatul Eliza Fischer, ◆ lângă croitorul englezesc Sugár József
vând cu preț foarte redus, cu cel mai mic preț acceptabil

toate obiectele aflătoare în magazinul meu, ca crilante, pietrii scumpe, oroloaște de bărbați și de dame de aur și de argint, de Geneva veritabile de prima calitate, garniturile de masă etc.

Poftiți și vă convingeți!

Cu deosebita stimă:

Weinberger Ferencz.

In atențiunea Onoratelor Dame!

Cu toată stima aduc la cunoștința tuturor damelor din loc și provincie, că în Arad, piața Libertății No. 11 (lângă Porter Vilmos) **am deschis** după modelul atelierelor parisiene,

o confecțiune de haine femești

de care până acum în Arad încă n'a fost.

Primește spre efectuare ori-ce lucru ce se ține de această branșă, precum haine de casă, de stradă, ocazionale, de sărbătoare, și altele de lipsă pentru dame și copii dela forma cea mai simplă până la cea mai scumpă, în croitura cea mai elegantă, pe lângă prețurile cele mai moderate și pe lângă serviciul cel mai prompt.

Haine de doliu se pregătesc în 12 ore.

Cerând sprijinul onoratului public — rămân cu deosebită stimă:

HUPPERT HENRIK

Confecție de haine englezești — Arad, Szabadság-tér 21 (casa Lengyel).

In prețuita atențiune a arhitecților!

Lenkey Antal

zidar diplomat și întreprinzător-architect

ARAD, strada Szekeres No. 4.

Se recomandă atențiunii p. t. publicului din loc și din provincie care vrea să zidească, primind pe lângă prețuri moderate și pe lângă garanță tot felul de lucrări din branșa zidăriei anume: case de arândă, case private, cartele de vară și grânare precum și transformarea edificiilor vechi, a fațadelor și a pavagelor de ciment și beton.

La dorință servesc gratuit cu planuri și cu preliminar de spus.

Anunț!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în Arad. — strada lemnului (Fa-utcza) — No. 1.

o fabrică de mașini agronomice

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Disponind de mijloace îndestuitoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o Austro-ungaria, Germania și America o o
mă aflu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public
o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o
din material de prima clasă și pe lângă prețurile cele mai avantajoase. o o o

In special fabric, diverse mașini de sămănat, secerat, sfărâmtătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, elururi, pluguri (Șelțană), prese de vin, pompe precum și alte articole de pivnițarie și instalațiuni de mori, joagăre și țiglarii mici și mari, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinăriilor sus numite.

Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de abor și treerătoare, motoare de benzin, petrolu, spirit sau gaz, garantând totdeauna, atât de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de reparatură de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinsit și prompt.

Picăturile balsamice „MARIA-RADNA“

pentru răni și stomac, ajută iute și sigur în multe boale, ca d. ex. dureri, colici de stomac, boli vechi de stomac și lipsei de apetit, contra reumei, junghiurilor, colice și durere de cap, estern la răni timpurii, la sgărieturii, la scrinteli și ruperii de oase, contra reumei și durerii de oase.

Un flacon: prețul 30 fil., 10 flacoane Cor. 3.— francat.

Pastilele — SENECA

Medicină sigură contra tusei, troanei, răcelii, influenței. Cutia 1. Cor., 10 cutii franco 8. Cor.

Se poate căpăta la **Kossuth Pál, Szűz Mária.** gyógyszertára, Arad, Boros-Béni-tér 15 sz.

O scrisoare de mulțumită.

Stimate domnule apotecar! Pentru admirabila DV teo întăritoare de stomac nu Vă pot mulțumi din destul și regret că nu o pot recomanda în deajuns pentru a fi cunoscută binefacerea ei. Doi colegi ai mei Vă vor comanda zilele astea câte-va pachete din teoa „CENTAURIA“. Eu Vă mulțumesc și Vă rog a-mi mai trimite încă un pachet mare pentru este 2 cor. Cu stimă: Ion Luca, inv.

Centauria! Cel mai minunat întăritor de stomac!
Depărtează frigurile stomacale, colicele,
lipsa de scaun, diaree, răceli și multe alte boale diferite.